

Apropå "Byn som försvann" – namnproblematiken i Svensköp

Lantmäteriets och Trafikverkets senaste tilltag med omskyltning från Svensköp till "Killhult" har väckt uppmärksamhet i synnerhet som detta skett utan att ortsbefolkningen fått ge synpunkter i frågan. En genomgående tendens i dag på utgivna kartor är att kyrkorna ofta saknas. Dessa tornförsedda byggnader, minst 300 kyrkor etablerades i Skåne redan under medeltiden, är bland de bästa "vägmärken" vi har, då vi orienterar oss på den skånska landsbygden.

Namnproblematiken för byarna i Svensköps socken har sin speciella bakgrund. Gamla kyrkan från 1100-talet byggdes i byn Svensköp i norra delen av socknen, därav namnet Svensköps församling. Av denna finns idag kvar en välrestaurerad kyrkoruin, som är väl värd ett besök. I mitten på 1800-talet var kyrkan i så dåligt skick att församlingen beslöt bygga en ny kyrka. Lokaliseringen av en ny helgedom blev en stor stridsfråga. Beslutet att placera kyrkan mitt i socknen i Kilhults by hade ?norrtorparna?, som folket i norra delen av socknen ofta kallades, svårt att acceptera. Det berättas till och med att trollen en natt flyttade trävirket avsett för den nya kyrkan i Kilhult till den gamla kyrkans plats.

Stavningen av byn Kilhult med två l, "Killhult", är tveksam, även om namnet uppkommit på grund av förekomst av källor, på danska killor. I historiska dokument benämnes byn enligt följande: Kildeholt 1569, Kielolt 1574, Kiilholt 1601, Kilholdtt 1617, Kioldholdt 1651, Kijholt 1662, Kilhult 1690, Killhult 1712, Killhult 1812, Kihhult 1840 och Kilhult 1917. Dialektalt kallade mina föräldrar i Harphult byn för ?Kjillelt?, men de uttalade aldrig Kilhult med kort i, "Killhult".

Av historiska skäl finns "Killhult" kvar för fastighetsbeteckningarna i byn Kilhult. Skolan kallas Kilhults skola beroende på att tidigare fanns en småskola, Svensköps småskola, i närheten av gamla kyrkan. Svensköp var egen postort med poststation i nya kyrkbyn till 1961. Idag är postorten Hörby med byadresserna: Bylycke, Harphult, Hulta, Högestad, Kilhult (byn kring nya kyrkan), Maa, Svensköp (byn kring gamla kyrkan), Älmhult och Östenköp.

Svensköps nya kyrka invigdes 1864. Det blev därmed naturligt att namnet Svensköp också användes som benämning på socknens centrum med kyrkan.

Källa: Lokaltidningen.se/mellanskåne.

Av: Per Ingvar Jönsson, Fil. Dr, ekonomihistoriker

Publicerad: 24. januari 2013 13:55